

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.11.70](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.11.70)

УДК 657.4

*С. А. Бурлан,
к. е. н., доцент, професор кафедри обліку та аудиту,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв
ORCID: 0000-0002-1838-6891
І. М. Панченко,
магістрант, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв
ORCID: 0000-0002-7931-6686*

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ

*S. A. Burlan
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Accounting and Auditing
Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv
I. M. Panchenko
Student, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv*

ACCOUNTING SUPPORT FOR THE MANAGEMENT OF INVENTORIES IN WHOLESALE TRADING ENTERPRISES

У статті окреслені особливості обліку товарних запасів оптових підприємств, а також виокремлені перспективні напрями його удосконалення. Авторами наведено визначення товарних запасів, охарактеризовані функції, які вони виконують, а також види товарних запасів відповідно до різноманітних ознак класифікації. В статті наголошено на необхідності раціонального та обґрунтованого обліку товарними запасами, оскільки це має прямий вплив на функціонування підприємства, а також результати його діяльності. Визначено основні проблеми управління товарними запасами на сучасних торговельних підприємствах, зокрема це неоптимальний розмір товарних запасів; відсутність чіткої політики щодо формування розміру та структури товарних запасів; нераціональна структура товарних запасів; непродумана система списання товарних запасів не передбачених для майбутньої реалізації, недостатнє відображення питань обліку товарних запасів в обліковій політиці підприємства, обмежене використання наявних методів управлінського обліку. В статті наведено концептуальні напрями удосконалення обліку товарних запасів; наголошено на необхідності формування єдиного механізму управління товарними запасами, а також обґрунтування облікової політики.

The article describes the features of inventory accounting on the wholesale enterprises, as well as outlines perspective directions for its improvement. The authors define the inventories, describe the functions they perform, as well as the types of inventories according to various classification features. The article emphasizes the need for rational and reasonable accounting of inventories, as this has a direct impact on the functioning of the enterprise, as well as the results of its activities. The main problems of inventories management at modern trading

enterprises are identified, in particular: suboptimal size of inventories; lack of a clear policy on the size and structure of inventories; irrational structure of inventories, which is manifested in shortages of some goods and excessive volumes of others; ill-conceived system of writing off inventories not foreseen for future sale, insufficient inventory in the accounting policy of the enterprise, limited use of available methods of management accounting.

The article presents the conceptual directions of improving inventories accounting. In particular, it is advisable to comply with the requirements of International Accounting Standard 2 "Inventories" to determine the cost of inventories and the subsequent recognition of cost as expenses, as well as to formulate costing using a variety of formulas; formation of accounting policy taking into account the specificity of enterprises, as well as in accordance with the needs of the enterprise in stocks (in particular, it is necessary to establish basic rules for inventories accounting and handling of non-resale stocks, as well as limits on the availability of goods in stock); the use of multiple inventories management methods, depending on the purpose; improvement of information support to the process of accounting organization (it is advisable to use software that allows to make inventory in the system, to create reserves of goods for potential customers, to predict the need for replenishment of inventory). The article emphasizes the need for the formation of a single inventories management mechanism.

Ключові слова: облікове забезпечення, підприємство, торгівля, оптова торгівля, склади, товарні запаси, бухгалтерський облік, управлінський облік.

Keywords: accounting support, enterprise, trade, wholesale trade, warehouses, inventories, accounting, managerial accounting.

Постановка проблеми. Сфера торгівлі є однією з найбільш прибуткових та провідних галузей економіки, що інтенсивно розвивається. За останні декілька десятиліть глобалізаційні процеси, зміни економічних систем, поглиблення конкуренції, значне зростання та диверсифікація негативних чинників значно вплинули на діяльність економічних суб'єктів, зокрема і в сфері торгівлі. У сучасних умовах господарювання одним з важливих напрямків підвищення ефективності функціонування сфери торгівлі виступає удосконалення управління товарними запасами. В даному аспекті важливим є розуміння функціонування сучасної облікової, аналітичної та фінансової системи, адаптованої до міжнародних стандартів фінансової звітності. За цих обставин управління господарською діяльністю суб'єктами сектору торгівлі вимагає вдосконаленого інформаційно-методичного забезпечення підтримки управлінських рішень системою бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх публікацій і публікацій. М. Є. Скрипник та Г. В. Шум'як у своїй праці розглянули загальні особливості обліку товарних запасів в оптовій торгівлі, зокрема автори систематизували рахунки на яких ведеться облік та надали їх характеристику. Також, в розглянутій праці науковці наголошують на необхідності забезпечення обліку релевантною інформацією, що дасть змогу більш ефективно приймати рішення стосовно управління товарними запасами [8]. А. М. Должанський та М. А. Кузів детально охарактеризували сутність товарних запасів, представили розширену класифікацію товарних запасів, а також описали процес товарообігу товарів на торговельних підприємствах [1]. Сутності товарних запасів також присвячена праця М. Думанської та Н. Семенишиної [2]. Дещо подібну інформацію містить стаття І. Я. Максименко та Т. В. Вайло, однак науковці більшу увагу приділили саме відображенню товарних запасів на рахунках та субрахунках бухгалтерського обліку. Становить інтерес також представлена науковцями структура інформації щодо управління товарними запасами в обліковій системі торговельного підприємства [5]. Вітчизняні науковці Г. А. Смоквіна, Н. А. Оніщенко та К. С. Міхалева значну увагу приділили законодавчому забезпеченню обліку товарних запасів. Зокрема, автори проаналізували нормативно-законодавчі документи, які регулюють методологію та організацію обліку, а також аудит товарних запасів, визначення суб'єктів та об'єктів обліку товарних запасів [9]. О. Рудницька в своїй праці наголосила на проблемах налагодження системи управлінського обліку товарів у місцях зберігання [7]. Не зважаючи на значну кількість наукових праць, все ще невирішеними залишаються проблеми удосконалення обліку товарних запасів, зокрема на оптових підприємствах.

Формулювання цілей статті. Метою статті є окреслення особливостей обліку товарних запасів оптових підприємств, а також виокремлення перспективних напрямів його вдосконалення.

Опис основного матеріалу дослідження. Дослідження варто розпочати з визначення сутності поняття «товарні запаси». Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», запаси – активи, які [6] утримуються підприємством для подальшого продажу в умовах здійснення звичайної

господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу, або ж утримуються для використання (споживання) під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг. Запаси також можуть бути використані в управлінні підприємством.

Загалом даний стандарт бухгалтерського обліку дає визначення інтерпретації запасів в системі обліку за фактичною вартістю придбання. Важливим питанням в обліку запасів є визначення величини витрат, що підлягають визнанню як актив і переносу в наступні періоди до визнання відповідних прибутків. Стандарт дає практичні вказівки по визначенню витрат і їх подальшого визнання в якості витрат, включаючи будь-які зменшення вартості до величини можливої чистої ціни продажу. Він також дає уявлення про формулах розрахунку витрат, що використовуються для визначення собівартості запасів. До запасів відповідно до П(С)БО 9 відносяться: сировину, основні й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності; незавершене виробництво; готову продукцію; товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані з метою наступного продажу; поточні біологічні активи [6].

Вітчизняні науковці зазначають, що товарні запаси представляють собою сукупність товарної маси, корті знаходяться в обігу та призначені для наступного перепродажу. Формами товарних запасів визначають: запаси готової продукції на складах підприємств-виробників, товари в дорозі від гуртової роздрібної ланки, товарні запаси на складах гуртової торгівлі та інших збутових посередників, товари в дорозі від виробника до оптової ланки, запаси підприємств роздрібної торгівлі (на складах та в торговельному залі) [1, с. 164]. Класифікацію товарних запасів представлено на рис. 1.

Без товарних запасів торговельний оборот підприємства є неможливим. Зокрема, дане твердження підтверджується визначальними функціями, які виконують товарні запаси:

- амортизуюча – за допомогою товарних запасів підприємство може зменшити негативні наслідки зміни попиту, не релевантного прогнозу та фактичних обсягів попиту, його структурою. Правильне управління товарними запасами може забезпечити підприємство від зупинки постачання товарів, або ж нерегулярності поставок;

- економічна – обґрунтовані обсяги товарних запасів на підприємстві, дозволяють йому досягти певний рівень самостійності та незалежності від постачальників, бізнес-партнерів тощо.

Рис. 1. Класифікація товарних запасів

Джерело: [7, с. 47-48]

Основне завдання облікової політики торгового підприємства в частині товарних запасів – ефективно управління запасами, спрямоване насамперед на розширення обсягів продажів. Управління цими активами на вітчизняних підприємствах регламентується наступними нормативно-правовими актами:

- Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV;
- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.09.1999;
- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» / Наказ МФУ від 20.10.1999р № 246;
- Порядок провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів / Постанова Кабінету Міністрів України від 15 червня 2006 р. № 833.

Облік руху товарів здійснюється на підставі первинних документів: рахунку-фактури, транспортних накладних (товарно-транспортних, залізничних, коносамент), закупівельних актів, накладних касових чеків та інших. На їх підставі матеріально відповідальні особи періодично складають звітність про наявність та рух товарів, тари і здають її в бухгалтерію організації; адміністрація організації використовує цю звітність для контролю за діями матеріально відповідальних осіб і управління товарними запасами. Терміни складання звітності встановлює адміністрація організації. У торгових організаціях найбільш поширеним видом звітності про наявність та рух товарів є товарний звіт.

На підприємствах оптової торгівлі основним завданням бухгалтерського обліку є контроль за виконанням договірних постачань товарів постачальниками, продажом товарів покупцям, станом товарних запасів. Зазвичай дані відносини документально оформляють у вигляді договору купівлі-продажу між продавцем та покупцем. Договірні відносини суб'єктів господарювання регулюються статтею 65 Цивільного

Кодексу України, де визначено, що одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність іншій стороні (покупцю), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього відповідну грошову суму.

На складі товар приймається матеріально відповідальною особою лише на підставі товаросупровідних документів. В рідких випадках, коли супровідні документи відсутні, товар може бути прийнятий на склад після складання акту про фактичну наявність отриманого товару із зазначенням документів, яких не вистачає [3, с. 906]. В даному випадку проблему становить визначення первісної вартості товарів, які надійшли на склад без супровідних документів.

Надходження товарів обліковується бухгалтером з допомогою відповідних бухгалтерських проведення.

Зазвичай на торговельних підприємствах оптової торгівлі товари на складі підлягають не лише бухгалтерському обліку, але й складському. З цією метою підприємства використовують різноманітне програмне забезпечення (для прикладу «Торгсофт», «FLP.ua», «Підприємець 4», тощо) у залежності від специфіки галузі, обсягів товарообороту, тощо. У випадку застосування спеціального забезпечення для бухгалтерського та складського обліку виникає проблема відображення даних в обох програмах. Сучасні вітчизняні підприємства використовують програму 1С: Бухгалтерія 8 або ж «М.Е.Дос». Дане програмне забезпечення дає змогу відслідковувати залишок товарних запасів на складах, а також на балансі підприємства. Зазвичай облікова політика підприємства містить норми щодо обліку товарних запасів, зокрема списання первісної вартості товарів та матеріалів, які з тих чи інших причин не можуть підлягати наступній реалізації. У більшості випадків саме керівництво має право надавати перелік товарів чи матеріалів, які можуть бути списані бухгалтером. Також деякі підприємства мають певні ліміти для списання товарів. Так, наприклад, якщо вартість зіпсованих товарів, або ж тих, термін придатності яких не перевищує тисячу гривень бухгалтер має право списати вартість даних товарів на втратні рахунки. Якщо вартість перевищує встановлений ліміт, керівництво погоджує списання визначеної вартості. Однак даний підхід не є загальноприйнятим.

З метою контролю за кількістю товарних запасів та їх первісною вартістю, співвідношенням наявних товарів та їх відображенням в обліку бухгалтерії проводять інвентаризацію товарних запасів в системі бухгалтерського обліку. Отримані дані порівнюються із даними фізичної інвентаризації на складі задля виявлення відхилень (недостач, надлишку, неправильно облікованих товарів, тощо). У випадку недостачі, бухгалтер, як і працівник складу проводять перевірки з метою виявлення причин виникнення, та за потреби, здійснення корекцій в системі обліку. Також за допомогою спеціальних вбудованих функцій бухгалтер може зарезервувати певну партію товару з метою наступного продажу замовнику. У даному випадку створюється спеціальний ордер, який містить повний перелік товарів, зокрема найменування, кількість товару, вага, тара, місце зберігання (склад), тощо. Даним способом дає змогу планувати товарні запаси та прогнозувати необхідність поповнення товарів на складі з метою підтримання безперебійної роботи підприємства та задоволення потреб покупців. Отже, така система організації обліку породжує проблему можливої невідповідності бухгалтерського та складського обліку, що загалом може вплинути на коректне звітування товарних запасів оптового підприємства.

Належним чином організований бухгалтерський облік реалізації товарних запасів має важливе значення для підвищення ефективності роботи підприємств, для забезпечення своєчасних і повних розрахунків з бюджетом за податковими зобов'язаннями з податку на додану вартість. Сьогодні залишаються невирішеними кілька питань, які створюють методичну неузгодженість в практиці обліку запасів торгових підприємств, а саме відсутній порядок бухгалтерського обліку товарних запасів, які не використовуються в господарській діяльності підприємства понад один рік і не можуть бути реалізовані в зв'язку з відсутністю попиту на них; не врегульовано бухгалтерський облік товарних запасів, що надійшли безоплатно і не використовуються в господарській діяльності, тому не можуть бути віднесені до таких, які принесуть економічну вигоду в майбутньому, немає чіткого визначення та аргументації методики обліку такого досить специфічного об'єкта запасів, як поворотна тара. Рішення всіх цих питань вимагає відповідного методологічного узгодження і розробки методики практичного застосування на вітчизняних підприємствах.

Окрім бухгалтерського обліку, на підприємства неабияку вагу має саме управлінський облік. У випадку товарних запасів вага управлінського обліку дещо зростає, оскільки її основною метою є управління товарними запасами в напрямку утримання їх величини, що відповідатимуть потребам підприємства, а також забезпечать його безперебійну роботу за умови зважених витрат. Поставлена мета обумовлює дії менеджменту підприємства, які полягають у веденні обліку товарних запасів, визначенні терміну зберігання товарних запасів (це найбільш актуально для продтоварів), необхідність розміщення замовлення на поставку наступної партії продукції, а також кількість необхідної продукції з урахування таких акторів як сезонність, попит та пропозицію на ринку, тощо.

Управління товарними запасами це складний, багатоетапний процес, який складається із комплексу заходів, що спрямовані на формування належної структури, підтримання оптимального, обґрунтованого обсягу товарних запасів та їх своєчасного поповнення. Відповідні виділяють наступні завдання управління товарними запасами [5, с. 24]:

- визначення цілей формування товарних запасів, що створює умови для формування облікової, контрольної і аналітичної політики;
- створення інформаційної бази для здійснення управління товарними запасами;
- аналіз стану та ефективності поточного управління товарними запасами;

- нормування товарних запасів відповідно до потреб підприємства;
- планування обсягу товарних запасів відповідно до побудованих прогнозів;
- оперативний облік товарних запасів.

Визначальними проблемами управління товарними запасами на оптових торговельних підприємствах є:

- неоптимальний розмір товарних запасів, що негативно впливає на діяльність підприємства;
- відсутність чіткої політики щодо формування розміру та структури товарних запасів, що має негативний вплив на безперерйну діяльність підприємства;
- нерациональна структура товарних запасів, що проявляється у дефіциті одних товарів та надмірних обсягах інших, відповідно товари, на які є попит не можуть бути реалізовані, натомість товари низького попиту залежують на складі, а відтак втрачають споживчі властивості, відповідно і ціну;
- обмежене використання наявних методів управлінського обліку з метою вирішення проблеми оптимального обсягу товарних запасів на оптових підприємствах.

З урахуванням вище окреслених проблем доцільно виділити наступні напрями удосконалення обліку, які, на наш погляд, матимуть позитивний вплив на діяльність підприємства не лише у напрямку управління запасами, але й в цілому:

1. В умовах євроінтеграції України необхідним елементом системи організації обліку та звітності товарних запасів на підприємствах оптової торгівлі стає застосування міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS) та бухгалтерського обліку (IAS). Зокрема, доцільним є дотримання вимог міжнародного стандарту бухгалтерського обліку IAS 2 «Запаси» щодо визначення собівартості запасів та подальшого визнання собівартості як витрат, а також формування калькуляції витрат за допомогою різноманітних формул.

2. На сьогодні не всі підприємства оптової торгівлі мають затверджені правила чи принципи облікової політики підприємства. У такому випадку, вважаємо за доцільне сформулювати правила облікової політики з урахуванням специфіки підприємств, а також відповідно до потреб підприємства в запасах. Облікова політика підприємства повинна містити базові правила обліку товарних запасів та поводження з запасами, що не підлягають подальшому продажу. У даному аспекті пропонуємо встановити ліміти на списання товарних запасів, що не передбачені для подальшої реалізації. Дані ліміти повинні бути документально затверджені керівництвом підприємства. Також доцільно сформулювати дієвий механізм документообороту та прийняття рішення щодо можливого списання товарних запасів та зберігання підтверджуючих документів (для прикладу, дані інвентаризації, порівняльний аналіз результатів інвентаризації проведених бухгалтером та працівником складу, опис товарів і т.д.). Також з метою забезпечення безперерйної роботи підприємства повинні бути встановлені ліміти наявності товарів на складі. Дані ліміти повинні базуватись на даних попиту та пропозиції, даних статистики продажів тих чи інших видів продукції, а також прогнозу можливих продажів в середньостроковому періоді. Такий підхід дасть змогу забезпечити наявність на складі оптового підприємства оптимальної (обґрунтованої) кількості товарів та зменшити можливість псування товарів та їх подальшого списання.

3. Вирішення проблем організації бухгалтерського обліку товарних запасів на оптових підприємствах видається не можливим без удосконалення управлінського обліку. Таким чином, вважаємо, що у напрямку формування раціональної структури товарних запасів та їх обґрунтованого обсягу, підприємствам необхідно використовувати декілька методів управлінського обліку (табл. 1). Поєднання декількох методів дасть змогу отримати більш ґрунтовні результати, а також побудувати облікову політику таким чином, що вона забезпечуватиме безперерйну діяльність підприємства, відповідатиме цілям підприємства та позитивно впливатиме на фінансові результати поточного та майбутніх періодів.

Таблиця 1.

Перелік методів управління товарними запасами

№ з/п	Напрямки управління на підприємстві	Методи
1	у процесі прогнозування господарської діяльності	екстраполяція, параметральний, індексний, нормативний, функціональний, огляд пропозицій працівників, сценаріїв, експериментальний, експертний, індикаторний
2	у процесі стратегічного планування господарської діяльності	SWOT-аналіз, PEST-аналіз, SNW-аналіз, аналіз конкуренції за Портером, БКС (базових конкурентних стратегій), матриця БКГ, матриця Мак-Кінсі, матриця ADL, аналіз стратегії за Мінцбергом, матриця товар-ринок, Лоцман, аналіз розривів
3	у процесі калькулювання собівартості товарів (на підприємствах сфери обігу)	позамовний, попроцесний (постадійний), абсорбшин-костинг, директ-костинг, стандарт-костинг, АВС-калькулювання, таргет-костинг, кайзен-костинг
4	у процесі аналізу та оцінки діяльності	порівняння, балансовий, індексний, елімінавання, графічний, зведення і групування, абсолютні, середні і відносні величини, динамічні ряди, коефіцієнти, ланцюгові підстановки, факторний аналіз, функціонально-вартісний аналіз, економіко-математичні

Джерело: систематизовано авторами за [4, с. 69]

4. Окрім вище зазначеного доцільно також наголосити на необхідності удосконалення інформаційного забезпечення процесу організації бухгалтерського обліку. Оскільки оптові підприємства мають значні товарні потоки та динамічний товарообіг, надзвичайно важливо обрати програмне забезпечення, яке дасть змогу не лише ефективно калькулювати вже існуючі та вносити нові товарні запаси, ефективно проводити інвентаризацію товарних запасів, але й оперувати значними обсягами даних з метою формування звіту для прийняття подальших рішень стосовно списання товарних запасів, придбання нових товарів, формування резерву, тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Без товарних запасів, яких існує безліч видів, торговельний оборот підприємства оптової торгівлі є неможливим. З метою управління товарними запасами на підприємствах здійснюють як бухгалтерський, так і управлінський облік. На сьогодні існує декілька визначальних проблем, які потребують вирішення, зокрема це: неоптимальний розмір товарних запасів; відсутність чіткої політики щодо формування розміру та структури товарних запасів; нераціональна структура товарних запасів, що проявляється у дефіциті одних товарів та надмірних обсягах інших; непродумана система списання товарних запасів не передбачених для майбутньої реалізації, недостатнє відображення обліку товарними запасами в обліковій політиці підприємства, обмежене використання наявних методів управлінського обліку.

Варто наголосити, що раціональне та обґрунтоване управління товарними запасами на основі складського, бухгалтерського, управлінського обліку здійснює значний вплив на фінансовий стан торговельного підприємства. Вважаємо, що для покращення організації бухгалтерського обліку товарних запасів доцільно переш за все переглянути облікову політику підприємства та встановити ліміти для списання товарних запасів, їх резервування на накопичення. Також для здійснення більш детального бухгалтерського обліку підприємствам доцільно використовувати програмне забезпечення, яке дає змогу проводити інвентаризацію в системі, створювати резерви товарів для потенційних замовників, прогнозувати необхідність поповнення товарних запасів. Перспективними залишаються дослідження в напрямку формування єдиного ефективного механізму для управління товарними запасами підприємств різного спрямування з обґрунтуванням усіх його складових.

Література.

1. Дожланський А. М. Економічна сутність товарних запасів у оптовій торгівлі. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.4. С. 163-169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlut_2013_23.4_28.
2. Думанська, М., Семенишена Н. Тракткування товарних запасів в обліку та торговельній діяльності підприємств. Модернізація національної системи управління державним розвитком: виклики і перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 16-17 грудня 2015 р. (м. Тернопіль). Тернопіль: Крок, 2015. С. 127-129. URL: http://econf.at.ua/publ/konferencija_2015_12_16_17/sekcija_5_ekonomichni_nauki/traktuvannja_tovarnikh_zapasis_v_obliku_ta_torgivelnij_dijalnosti_pidpriemstv/36-1-0-672.
3. Колумбет О. П. Особливості обліку руху товарів на підприємствах оптової торгівлі. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (53). С. 905-908.
4. Куцик П. О. Управлінський облік операційної діяльності підприємств оптової торгівлі: монографія / П. О. Куцик, В. І. Бачинський, О. А. Полянська. Л.: Видавництво «Растр - 7». 2015. 312 с.
5. Максименко І. Я., Вайло Т. В. Особливості обліково-аналітичного відображення товарних запасів у системі управління торговельним підприємством. *Інвестиції: практика та досвід*. – 2016. – № 16. – С. 22-25. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/16_2016/7.pdf.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
7. Рудницька О. Управлінський облік товарних запасів у місцях зберігання на торговельних підприємствах. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. – 2016. – Вип. 3. – С. 45-57.
8. Скрипник М. Є., Шум'як Г. В. Особливості обліку в оптовій торгівлі. *Журнал науковий огляд*. 2017. № 11 (43). URL: <http://oaji.net/articles/2017/797-1517525244.pdf>.
9. Смоквіна Г. А., Оніщенко Н. А., Міхалева К. С. Теоретичні основи сутності та законодавчого забезпечення внутрішнього аудиту товарних запасів торговельного підприємства. IX Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України»: матеріали конференції. Одеса, 2015. С.72-75. URL: <https://economics.opu.ua/files/science/oblik/2015/72.pdf>.
10. Федорова М. С. Особенности бухгалтерского учета товарных запасов в организациях оптовой торговли. *Теория и практика современной науки*. 2016. № 12-2 (18). С. 359-362.
11. Accounting for business trading stock: URL: <https://www.ato.gov.au/Business/Income-and-deductions-for-usiness/Accounting-for-trading-stock/>
12. What Is Inventory Valuation and Why Is It Important: URL: <https://www.freshbooks.com/hub/accounting/inventory-valuation>

References.

1. Dozhlanskyi, A.M. (2013), "The Economic Essence of Inventory in Wholesale Trade", *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, [Online], vol. 23.4, pp. 163-169, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlto_2013_23.4_28 (Accessed 15 november 2019).
2. Dumanska, M., Semenyshena N. (2015), "Interpretation of inventories in accounting and trading activities of enterprises", *Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii "Modernizatsiia natsionalnoi systemy upravlinnia derzhavnym rozvytkom: vyklyky i perspektyvy"* [Conference Proceedings of the International Scientific and Practical Internet Conference "Modernization of the National System of State Development Management: Challenges and Prospects"], Mizhnarodna naukovo-praktychna internet-konferentsiia "Modernizatsiia natsionalnoi systemy upravlinnia derzhavnym rozvytkom: vyklyky i perspektyvy" [International Scientific and Practical Internet Conference "Modernization of the National System of State Development Management: Challenges and Prospects"], Ternopil, Ukraine, [Online], pp. 127-129, available at: http://econf.at.ua/publ/konferencija_2015_12_16_17/sekcija_5_ekonomichni_nauki/traktuvannja_tovarnikh_zapasiv_v_obliku_ta_torgivelnij_dijalnosti_pidpriemstv/36-1-0-672 (Accessed 15 november 2019).
3. Columbet A.P. (2013), "Features of the accounting of the movement of goods at the enterprises of wholesale trade", *Molodyi vchenyi*, vol. 1(53), pp. 905-908.
4. Kutsyk P. O., Bachynskyi V. I., Polianska O. A. (2015), *Upravlinskyi oblik operatsiynoi diialnosti pidpriemstv optovoi torhivli: monohrafiia* [Management accounting of the operational activity of the wholesale trade enterprises: monograph], Rastr-7, Lviv, Ukraine.
5. Maksymenko I. Ya., Vailo T.V. (2016), "Features of accounting and analytical display of inventory in the management of a trading company", *Investysii: praktyka ta dosvid*, [Online], vol. 16, pp. 22-25, available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/16_2016/7.pdf (Accessed 15 november 2019).
6. Ministry of Finance of Ukraine (1999), Accounting Regulations (Standard) 9 "Inventories", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (Accessed 15 november 2019).
7. Rudnytska O. (2016), "Managerial accounting of inventory in storage facilities at commercial enterprises", *Institut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii*, vol. 3, pp. 45-57.
8. Skrypnyk M.E., Shumiak G.V. (2017), "Features of accounting in wholesale trade", *Zhurnal naukovyi ohliad*, [Online], vol. 11 (43), available at: <http://oaji.net/articles/2017/797-1517525244.pdf> (Accessed 15 november 2019).
9. Smokvina G.A., Onishchenko N.A., Mikhaleva K.S. (2015), "Theoretical basis of the essence and legislative support of internal audit of inventory of a trading enterprise", *Materialy IX Vseukrayinskoj naukovo-praktychnoi internet-konferentsii "Oblikovo-analitychne zabezpechennia innovatsiinoi transformatsii ekonomiky Ukrainy"* [Conference Proceedings of the IX All-Ukrainian Scientific-Practical Internet Conference "Accounting and Analytical support of Innovative Transformation of the Ukrainian Economy"], Odesa, 2, Ukraine, [Online], pp. 72-75 available at: <https://economics.opu.ua/files/science/oblik/2015/72.pdf> (Accessed 15 november 2019).
10. Fedorova M.S. (2016), "Peculiarities of inventory accounting in wholesale trade organizations", *Teoriia y praktyka srovennoi nauky*, vol. 12-2 (18), pp. 359-362.
11. Accounting for business trading stock, available at: <https://www.ato.gov.au/Business/Income-and-deductions-for-business/Accounting-for-trading-stock/> (Accessed 15 november 2019).
12. What Is Inventory Valuation and Why Is It Important, available at: <https://www.freshbooks.com/hub/accounting/inventory-valuation> (Accessed 15 november 2019).

Стаття надійшла до редакції 18.11.2019 р.